

Landskap: Småland Upptecknat av: folkskoll. G. A. Hartman
 Härad: I Möre Adress: Vissefjärda
 Socken: Vissefjärda Berättat av: upptecknaren
 Uppteckningsår: 1947 Född år 1888 i Vissefjärda

Lek av.

s. 1-3

Skriv endast på denna sida!

1.

ACC. NR M. 10285 /

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

L E K A R .

Jag sände för ganska länge sedan svar på en frågelista angående lekar, som dels förr och dels nu förekommit i denna ort, och vill jag nu komplettera min uppteckning med en del uppgifter.

Först vill jag berätta om något, som vi benämnde "hjulåka". Hemma på ladugårdsbacken i mitt hem i Fåglasjö var det gott svängrum. Här fann vi upp nämnda lek, som hade som redskap, som namnet antyder, hjul. På ett järnspett, fast nedsatt i marken, trädde vi två hjul genom naven, det nedersta med yttersidan neråt, det övre med yttersidan oppåt. Det nedre satt fast på spettet, det övre snurrade omkring. Så lade vi på det övre hjulet en lång stege, stabil och stark, med mittdelen på hjulet. Och så var denna karusell färdig att användas. Det var ett av de roligaste nöjena vi hade, och särskilt använde vi den förstås under den finaste årstiden. På söndagarna, när alla barnen samlades, var somliga av den passagerare, andra förde karusellen run. Och ju fortare, desto bättre. En del, särdeles flickorna, hisnade av farten, och många av åkarna fingo

ACC. NR **M. 10285**:2.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ont i huvudet, kräktes och mädde illa, men det gick bort med vanan att åka runt.

På vintern, när det var fin is, hade vi något snarlikt att roa oss med på sjön. En stadig stång kördes genom isen och ner i sjöbotten, så att den stod stadigt och lodrätt. Så fick den frysa fast. Omkring en meter av stängen var över isen. En järndubb slogs i stångändan, på denna hängdes storänden av en lång stång genom ett hål i stängens ände. Vid lilländen bans en kälke fast, och på den fick rum ett par barn. Så snurrade vi stängen runt, och med den följde så kälken med de åkande. Det gick med hisnande fart, men av den skjutsen blev vi inte illamående som av hjulåkan, vilken mera gick i fria luften, så att säga. Hjulåkan har jag inte sett någonstans sen min barndom - för omkr. 50 år sedan - men iskarusellen eller "isåkan" brukas allt fortfarande här och var.

Sist vill jag också nämna från barndomen, hur vi lekte med gunga. På vår gårdsplan stod och står allt jämt det gamla vårdträdet, en väldig ask. Det planterades av min fars morfar, Jonas Ingelsson, omkring 1850, då far var 5 år. I min barndom var den ganska stor, och den hade nederst en kraftig gren, som växte rätt ut från stammen. I denna gren

ACC. NR **M. 10285** 3.

hade vi våra gymnastiska övningar, "vände havreskäppan" osv. Men ibland band vi opp en gunga där med en tøm eller ett par järnkättingar. Vi byttes vid att åka och "dra". När det skulle vara riktigt storståtligt, så fick vi binda opp en "loggunga". Som namnet antyder, hade vi den på en av våra logar. Vi hade här starka järnkättingar, och de var fästa i logstolparna, så att gungan var mitt på logen. Vid gungning här var både små och stora pojkar och flickor med, och det fordrades kurage att sitta i denna gunga och svänga upp till logens tak både fram och tillbaka. Inte sällan hisnade någon och ramlade av, och då kunde det bli rätt så obehagligt för den fallande. Min bror t.ex. tumlade av en gång och slog huvudet i märklan i logdörren, så att han svimmade och blodet forsade. Och där detta slag tog, hade han alltid en barfläck i håret, påminnande honom i alla tider om den vådliga loggungan. Men missödena glömdes så lätt bort, och snart var man i farten igen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV